

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

NOWY SYSTEM ROP

- OCZEKIWANIA RYNKU I PERSPEKTYWA WDROŻENIA

Krzysztof Kawczyński

Komitet Ochrony Środowiska - Krajowa Izba Gospodarcza

Łochów, 30 styczeń 2024 r.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

ROZSZERZONA ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRODUCENTA

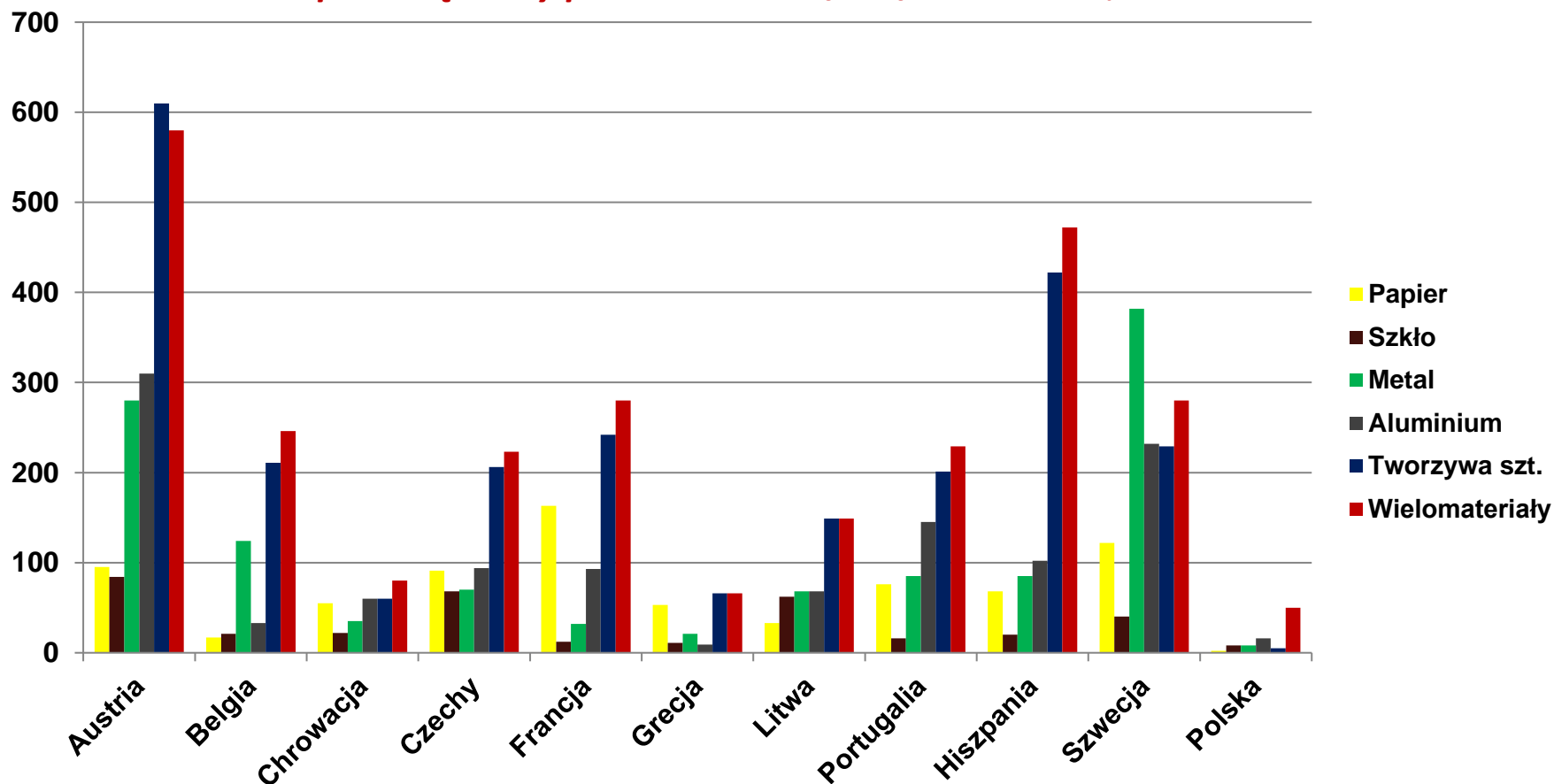
- 22 lata po uchwaleniu ustawy

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Porównanie stawek opłat za opakowania detaliczne w wybranych krajach UE w ramach ROP - 2019 rok *(wg PRO Europe, w EURO/Mg)*

W 2022 r. w Polsce przedsiębiorcy płacili ok. 5 PLN/rok/mieszkańca, w UE od 5 do 15 EURO .

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

ROP – czy potrzebne są zmiany ?

OBECNIE

Wiele organizacji
odzysku

Wiele
nieprawidłowości

Symboliczne
wsparcie dla SGO

Brak integracji z SGO

NOWE WYZWANIA

Wysokie cele do wykonania na lata 2025 - 2035

Istotne zmiany sposobu liczenia recyklingu

Poważne konsekwencje dla kraju
członkowskiego za niewykonanie celów

Konieczność wdrożenia nowych zasad ROP –
zmiany dyrektyw UE i GOZ

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

ROZSZERZONA ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRODUCENTA

- zbliża się nowy ROP, ale dlaczego tak wolno?

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

System gospodarki odpadami z GD – główni uczestnicy i ich role

Dla zapewnienia efektywności systemu każdy z uczestników powinien wnieść konkretny wkład.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

ROP - ważne zmiany z 2018 r. w Dyrektywie ramowej o odpadach – art. 8a

KRAJ CZŁONKOWSKI

- realizacja wysokich celów recyklingu dla kraju
- odpowiedzialność władz publicznych za system
- stworzenie platformy dialogu uczestników rynku
- podejmowanie innych niezbędnych działań

GMINY - SYSTEM

- wymierne cele w gospodarowaniu odpadami
- nowy system sprawozdawczy, nadzoru i kontroli
- konieczna edukacja i informacja
- transparentność finansowa systemu

WPROWADZAJĄCY - ROP

- nowy system finansowania zbiórki i recyklingu
- zróżnicowanie wkładu finansowego wg opakowań
- nowy podział ról i obowiązków
- zagwarantowanie równego traktowania podmiotów

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Wielkości docelowe wymaganego recyklingu określone w dyrektywie w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych na lata 2025 - 2030

Materiał opakowaniowy	Recykling – 2025 r. (nowelizacja z 2018 r.)	Recykling – 2030 r. (nowelizacja z 2018 r.)	Wykazany poziom recyklingu w Polsce (2020r.)
Wszystkie opakowania	60%	70%	56,70%
Szkło	70%	75%	63,00%
Papier i karton	75%	85%	82,20%
Metale	70%	80%	62,60%
Tworzywa sztuczne	50%	55%	34,60%
Drewno	25%	30%	32,40%

Uwzględniając wiele nieprawidłowości w krajowym systemie recyklingu oraz nowe podejście UE do liczenia recyklingu wyniki wykazywane przez Polskę mogą okazać się o 20 – 30% niższe !!!

Wcześniej projektowane zmiany w ROP – projekt ustawy z 2022 r.

- **organizacje odpowiedzialności producentów (OOP)** – zezwolenia Ministra i wyższy kapitał
- **podział strumienia odpadów opakowaniowych** – konsumenckie i pozostałe
- **nowa, dodatkowa opłata opakowaniowa** (maks. 2zł/kg opakowania) dla opakowań z GD
- **pozostałe opakowania** będą objęte dotychczasową opłatą produktową
- **nowe obowiązki dla prowadzących recykling odpadów** opakowaniowych
- **wystawianie dokumentów DPR i EDPR** – przez dyrektora IOŚ-PIB na wniosek
- **kontrola instalacji** - przed sporządzeniem dokumentów DPR i EDPR
- **nowe obowiązki OOP**, m.in. pobieranie i dysponowanie środkami z wynagrodzenia od wprowadzających
- **roczny raport o funkcjonowaniu systemu dla MKiŚ** – sporządza dyrektor IOŚ-PIB
- **ograniczenie zadań marszałków województwa** – unieważnianie dokumentów i podpisywanie porozumień
- **sposób gospodarowania opłatami opakowaniowymi** – 80% dla gmin
- **regulator systemu** – ważne zadania i ogromna odpowiedzialność dyrektora IOŚ-PIB za gospodarowanie opakowaniami i odpadami opakowaniowymi w kraju.

Nowy model ROP wymaga precyzyjnego określenia m.in.:

1. **roli i obowiązków poszczególnych interesariuszy systemu**, w tym w odniesieniu do gminnych systemów zbiórki i przygotowania do recyklingu odpadów opakowaniowych,
2. **wymiernych celów** do wykonania,
3. **zapewnienia równego traktowania i niedyskryminacji** żadnych grup przedsiębiorców,
4. **kształtowania wysokości wkładu finansowego przedsiębiorców** wprowadzających,
5. **odpowiedniego zróżnicowanie kosztów** w zależności od postępowania z opakowaniem, w tym przydatności opakowania do recyklingu – **ekoprojektowanie**,
6. **obowiązków w zakresie informowania** i edukacji ekologicznej,
7. **zasięgu i zakresu działania organizacji** zbiorowej realizacji obowiązków recyklingu oraz dostępności systemów zbierania opakowań,
8. **niezbędnych środków na realizację obowiązku** recyklingu – przedsiębiorcy wprowadzający,
9. **transparentności działania organizacji** zbiorowej realizacji obowiązków recyklingu,
10. **rzetelnego i przejrzystego systemu sprawozdawczości**,
11. **systemu monitoringu i kontroli** w ramach nadzoru odpowiedzialnej administracji,
12. **stworzenia platformy dialogu uczestników systemu ROP**, w tym zapewnienie im prawa do współdecydowania o funkcjonowaniu lub zmianach w systemie.

Główne oczekiwania rynku wobec nowego ROP:

- **pokrycie** przez wszystkich wprowadzających **faktycznych kosztów zagospodarowania** swoich odpadów opakowaniowych, w tym konsumenckich,
- **kształtowanie wkładów przedsiębiorców** (opłat) zgodnie z zasadami **eko-modulacji**,
- **harmonizacja obowiązków** w zakresie recyklingu i przygotowania do ponownego użycia ciążących na gminie i na przedsiębiorcach wprowadzających,
- **przyporządkowanie organizacji** zbiorowej realizacji obowiązków **do obszaru** geograficznego na którym faktycznie ta organizacja realizuje obowiązki w imieniu przedsiębiorców wprowadzających,
- **powołanie koordynatora** (regulatora) zapewniającego uczciwą konkurencję pomiędzy organizacjami zbiorowej realizacji obowiązków przedsiębiorców,
- **powołanie rady programowej** w ramach koordynatora, spełniającej funkcję **platformy dialogowej**, ale z uprawnieniami decyzyjnymi dot. systemu ROP,
- **wdrożenie jasno zdefiniowanych mechanizmów sprawozdawczości**, kontroli i monitoringu funkcjonowania systemu ROP.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Najwyższy czas na wdrożenie optymalnego modelu ROP w Polsce.

Obecne praktyki krajów UE pozwalają na wdrożenie jednego z modeli systemów ROP.

- **model pierwszy - fiskalno-dystrybucyjny system ROP,**
- **model drugi – oparty na współpracy gmin i producentów,**
- **model trzeci – przemysł przejmuje obowiązki dotyczące finansowania i organizacji systemu ROP.**

Należy odrzucić model czwarty, czyli dotychczasową polską drogę do ROP jako nieefektywny model nie dający gwarancji, a nawet szansy na wykonanie wysokich celów GOZ. Zważywszy na obecny stan i problemy krajowego systemu ROP **model drugi wydaje się najbardziej właściwy dla naszej obecnej sytuacji.**

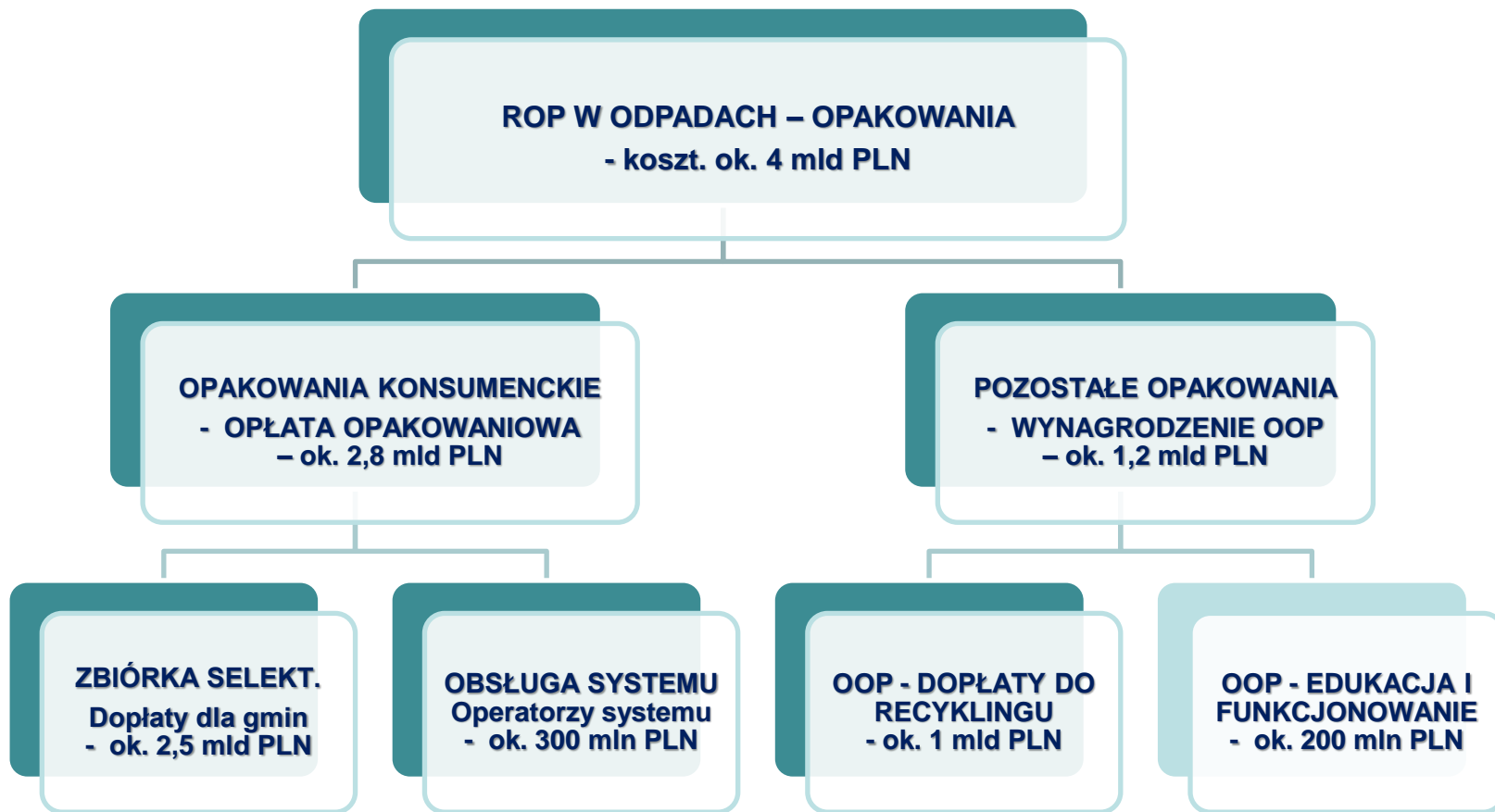
Pytanie kiedy: odpowiedź - teraz albo nigdy !!!

Optymalnie należy oczekiwać, że nowy ROP zostanie przygotowany w roku 2024 i wdrożony **od 1 stycznia 2025 r.**

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Szacowane koszty „nowego” ROP-u - opakowania – 2025 r.

Ostrożnie można szacować koszty nowego systemu ROP na min. 4 mld PLN w 2025 r.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

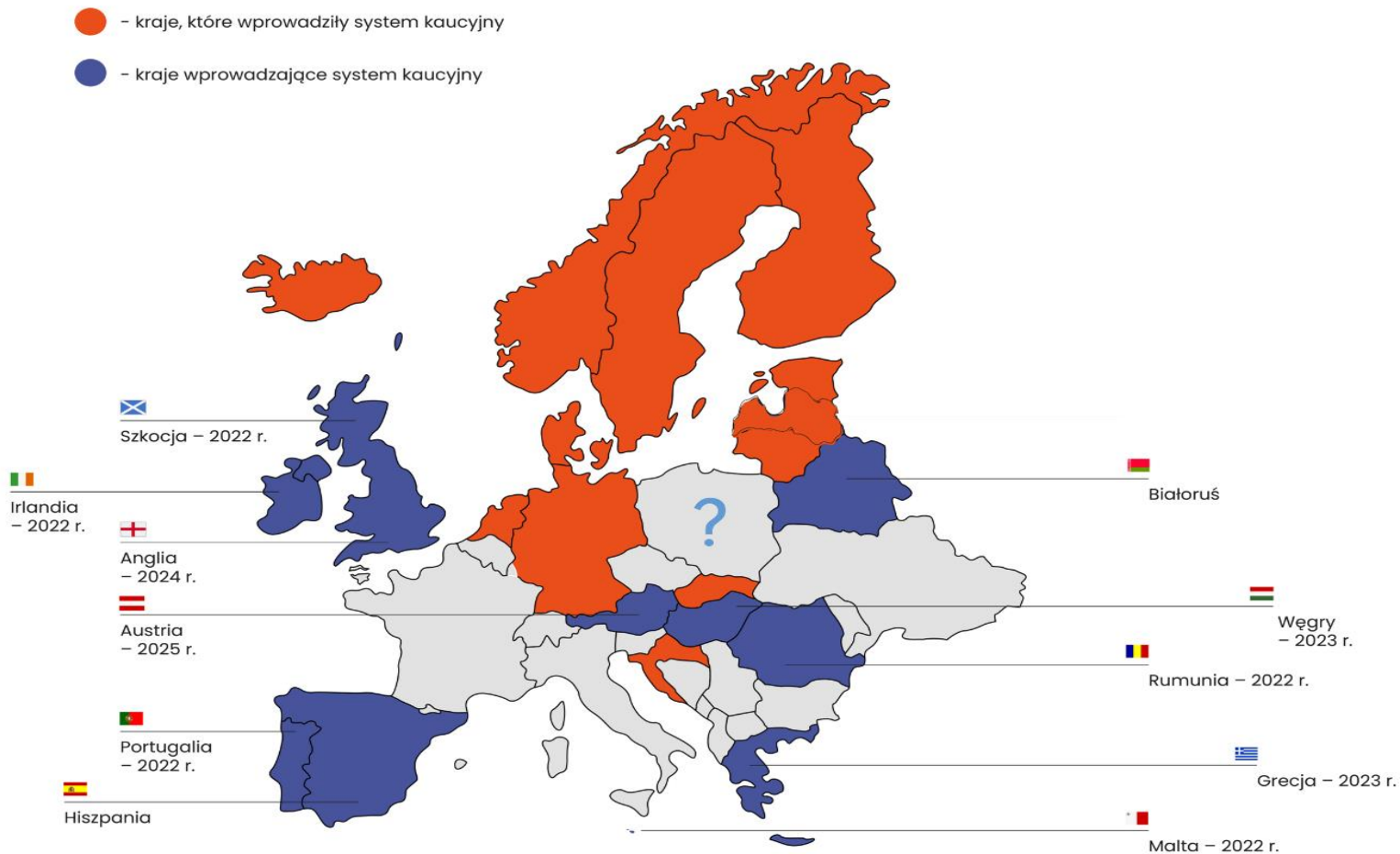
SYSTEM KAUCYJNY

- wpływ na gospodarkę odpadami i ROP

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Systemy kaucyjne w Europie - 2021

Źródło: www.kaucyjny.pl

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

System kaucyjny - wpływ na rynek, gminy i mieszkańców

RYNEK I PRZEDSIĘBIORCY

- niewielki wzrost wykorzystania surowców
- wzrost cen i kosztów = impuls inflacyjny
- pogorszenie konkurencyjności małych sklepów
- brak integracji systemu - oderwanie od ROP

GMINY – MIESZKAŃCY

- pogorszenie pozycji małych gmin i środowisk
- destrukcja systemu gminnego – brak ROP
- nowe utrudnienia dla mieszkańców - selekcja
- możliwy wzrost kosztów dla mieszkańców

ŚRODOWISKO NATURALNE

- niewielki wpływ na realizację celów recyklingu
- niewielki wpływ na zaśmiecanie środowiska
- ograniczona odpowiedzialność władz publicznych

Wpływ systemu kaucyjnego na system gospodarki odpadami

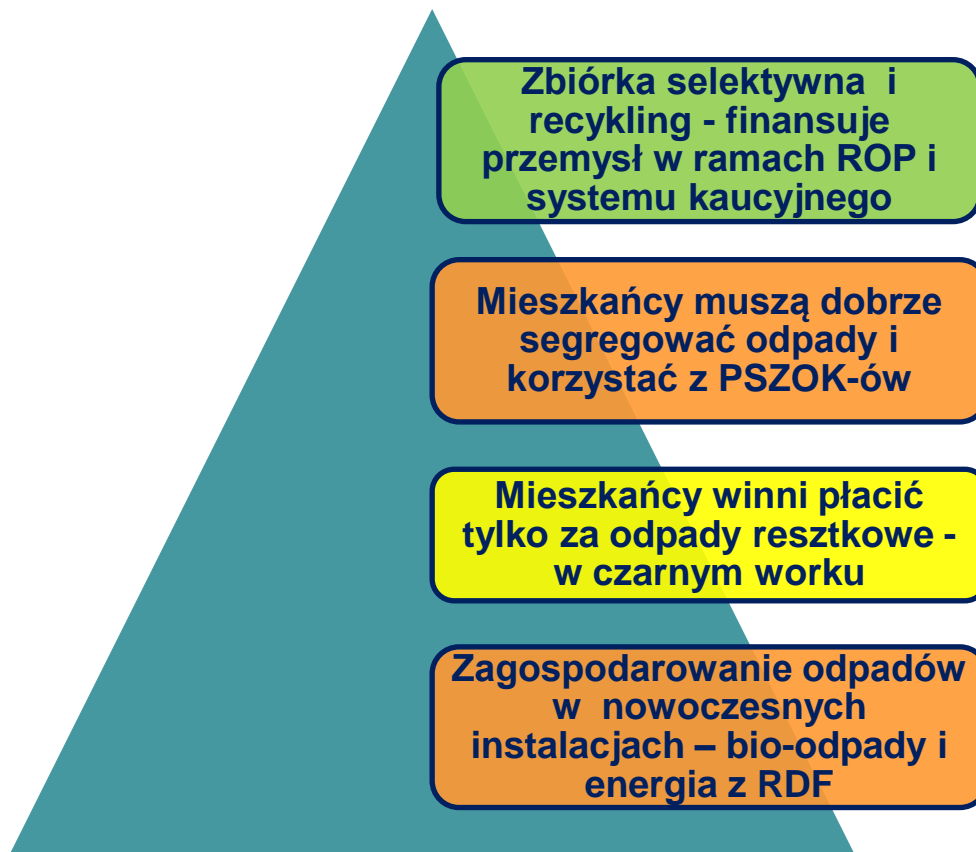
- **negatywny wpływ** systemu depozytowego na kształtowanie się strumieni opakowań,
- może spowodować **marginalizację obrotu opakowaniami zwrotnymi** i znaczący spadek udziału tego rodzaju opakowań na rynku,
- znaczące **uszczerpnięcie tonażu odbieranych od mieszkańców odpadów** przy konieczności utrzymywania rozbudowanej infrastruktury do zbiórki i segregacji,
- **destrukcja organizacyjna i finansowa** gminnych systemów selektywnej zbiórki,
- **wysokość opłaty pobieranej przez gminy od mieszkańców** zostanie oderwana od faktycznej ilości odbieranych odpadów przy braku wsparcia ze strony ROP,
- poważne **problemy ze sprawozdawczością i ewidencją odpadów**, w tym wykonaniem wysokich celów zbiórki i przygotowania do recyklingu przez gminy.

Przyjęte oderwanie systemu kaucyjnego od systemu ROP będzie miało negatywny wpływ na system gospodarki odpadami w gminach. Najpierw należy wdrożyć „nowy” i efektywny system ROP, a dopiero później dodawać kolejny moduł, czyli system kaucyjny np. od 2027 r.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

Efektywny model finansowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce

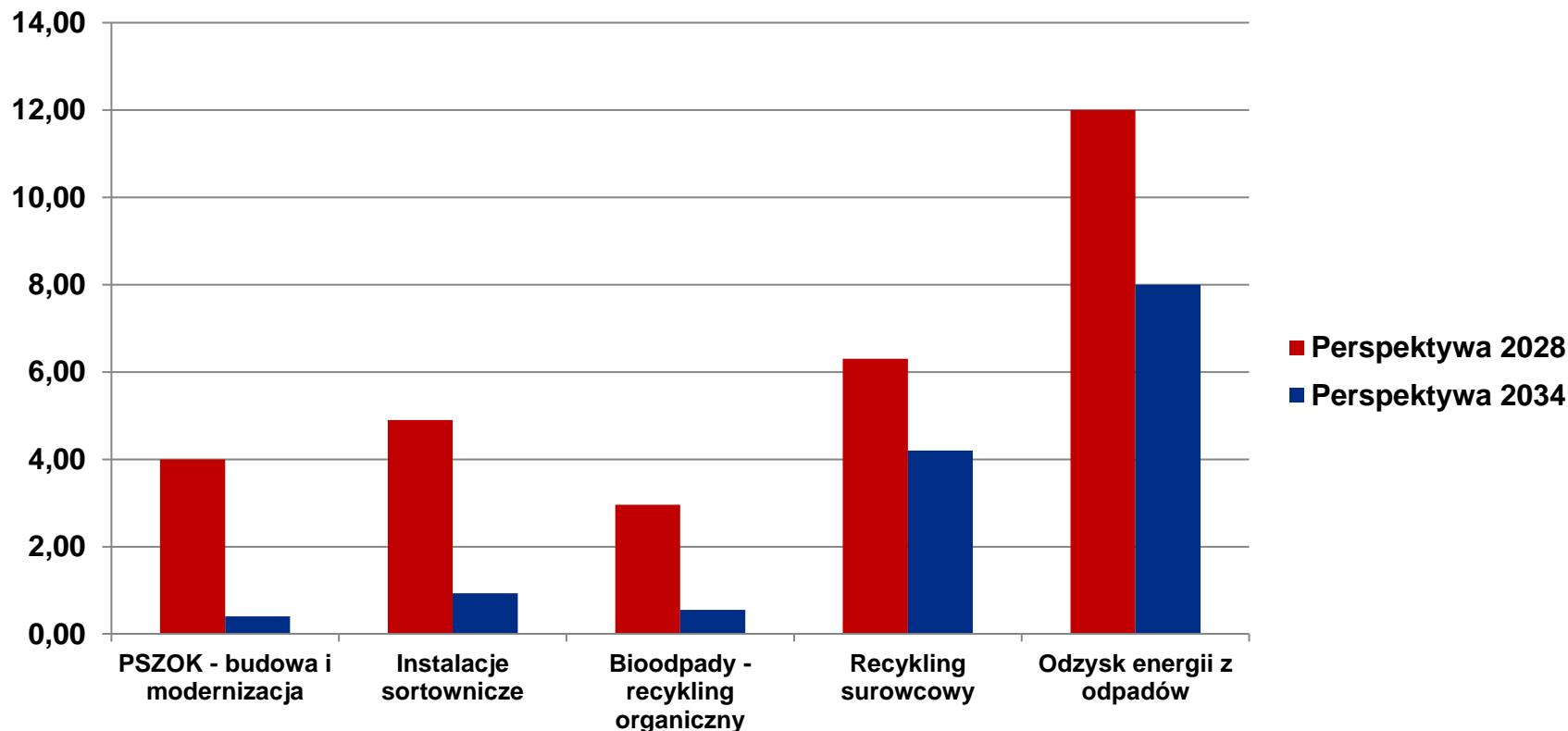

To winno pozwolić na poważne ograniczenie realnych kosztów dla mieszkańców o ok. 50% !!!

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

GOZ - potrzeby inwestycyjne sektora – perspektywa 2028 i 2034 (mld PLN)

Rekomendacja kierunkowa: łączne potrzebne nakłady inwestycyjne ok. 44 mld PLN - konieczne jest usunięcie barier inwestycyjnych i stworzenie system zachęt do inwestowania oraz budowa konkurencyjnego rynku.

Źródło: Opracowanie IOŚ PIB, 2021.

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

I ZAPRASZAM DO WSPÓŁPRACY Z KIG